

אבן מאסו היונים - היתה למה?

אבן נגולה

הוא היה שגריר. הוא רצה להיות שר. כדי לעבור מדרגה אחת לדרגה גבוהה יותר, נאלץ להיכנס לפעילות מיפלגתית. המפלגה לא היתה, לגביו, אלא מכשיר של קידום, סולם לעלייה. הוא לא היה מעלה על דעתו להציג טרף למפלגת-הפועלים לולא היתה מיפלגת-השילטון. דיון ואכן יכולים בהחלט לטעון שלא הם בגדו במיפלגת-העבודה, כשזו פולקה מן הי שילטון. מיפלגת-העבודה היא שבגדה בהם, כאשר הניחה לשילטון להישמט מידיה.

ד והי בעייה שיש לה השלכות התורגות בהרבה מתחום הבעיות האישיות של קארייריסט זה או אחר. יש זה השלכה לגבי אחת הבעיות המרכזיות של המדינה בשעה זו: עתידה של מיפלגת העבודה.

בצמרת המפלגה הזאת לא נותר אף איש אחד שהצטרף אליה לפני שהיתה מיפלגת-שילטון. כל עסי קניה של מיפלגה זו, כל מנהיגיה הנוכחיים, עלו וטיפסו בשלבי הקאריירה המיפלגתית במיפלגת-שילטון. בכל אירגון קיימים תהליכים של ברירה טבעית, של סלקציה, הנובעים ממהות האירגון. כדי לעשות קאריירה בחצרו של אוגוסטוס קיסר, למשל, היו דרושות תכונות שונות לגמרי מאותן שהיו דרושות כדי לעמוד בראש כת-קנאים בירושלים.

כ כדי להצליח במיפלגת-אופוזיציה, החיה עקרוניתיה, דרושות תכונות שונות לגמרי מאלה הדרושות לעשיית קאריירה במיפלגת-שילטון/ניצחית, המשופעת בכסף ובמישרות.

אילו תכונות דרושות לכך? הכישרון להתחנף לבעי ליישרה. הנכונות שלא להשמיע (ואף לא לחשוב) מחר שבות הורגות, שאינן נושאות חן בעיני השליטים. היכולת לבצע מדיניות שמישהו אחר קבע, להסביר דיעות שמי שהן אחר הגה.

ב קיצור: התכונות של משרת, של אישי חצר, של פתגן, של אומריהן.

התכונות האלה מציינות לא רק את העכברים, הנוטץ שים עתה את האונייה הטובעת כדי לחפש ספינה מתאימה יותר. הן מציינות גם את סגל-הפיקוד שעל הגשר.

ח שוב להזכיר זאת, כדי לתפוס מדוע מתנהגת מיפלגת-העבודה מאז הבחירות כפי שהיא מתנהגת. היו שקיוו, כי הלם-הבחירות יבריא את מיפלגת העבודה במכת-חשמל אחת. האמינו כי המיפלגה הרקובה, המזוונת, הוקנה הזאת, תתמלא לפתע מרץ-נעורים, תזקק ממקומה ותתחיל להיאבק כמיפלגת-אופוזיציה דינאמית.

ש שום דבר כזה לא קרה. להיפך, נרמזה היה כאילו ראשו המיפלגה פורשים שמיח אדום דרגתי הליכוד, ומתפלגשים לפניו בעספר.

הם לא הסתפקו בהעברת-השילטון בדרך מסודרת וקורקטית. לא, הם יצאו מגידרם כדי לעזור לליכוד להשיג תלט ולהתבסס. כאשר הושמעה ברחבי העולם היהודי חרדה מוצדקת מפני ממשלה שבראשה עומד מנחם בגין, מהירו ראשי המערך לשיר שירי-הלל לבגין ולתבוע מן היהודים לסור למרותו. כאשר ביטאה הממשלה האמריקאית הסתייגות ברורה מן המדיניות של מנהיג הליכוד, גינו ראשי המערך את קארטר ואנשיו, ותבעו את עלבון הממשלה החדשה המובילה - כפי שטענו ראשי המערך עצמם ערב הבחירות - את המדינה אל עבריינות של מילחמה, אבטלה, משבר, דיכוי ושואה.

מה פשר זההתנהגות הזאת? סימטום? ריפיון-מוח? פחדנות? לא, נרמזה שיש לכך סיבה פשוטה לחלוטין: האנשים האלה הם אנשי-שילטון בכל רמ"ח אבריהם. אין הם מסוגלים לחשוב ודתפי קד אלא כאנשי-שילטון. אין הם מסוגלים לחיי אצק נגד שילטון. הם ממשוכים לחוש את צורכי השילטון, כשם שאדם קטוע-רגל ממשוך לחוש כאבים ברגל שנקטעה.

א זה הם פני-הדברים. מה נובע מכך? מיפלגת-העבודה היא מחנה גדול. יש בה כוחות חיוביים למכביר, גופים בעלי כוח-חיות, אנשים ישרי-לב הדבקים בעקרונות חיוביים.

א אייאפשר לוותר על כל אלה, אם רוצים לבנות את ישראל החדשה, ישראל-השואה-המבוקה, ישראל שפויה, הומאנית, מודרנית. אבל כדי להגיע לכך, יצטרך מחנה זה לעבור תהליך מכאיב של התנערות, התחדשות ושיקום.

לא די בתקון קוסמטי. יש צורך במהפכה אמיתית בתוך המחנה. יש צורך בשיחור יסודי. ובראשי-ראשונה יש צורך בהרחקת כל האנשים שהביאו את המחנה אל התהום, כל הטכנוקראטים השילטוניים, רודפי-השררה הי מיצניעיים.

ואם אחדים מהם נושכים את המחנה ביומנתם ומריצונם, כדי ללכת אחר השילטון - יש לברכם על כך.

עכשיו מוכן אבא אבן להסביר את מדיניותו של מנחם בגין ליהודים ולגויים, ולהשקיע בכך את מוחו ומיצו.

הבריו רואים בכך מעשה-ביגדה מחפיר. אך אזוי יש כאן טעות אופטית?

בגידה פירושה - הפרת נאמנות. אם מוכר אדם דבר קדוש לו, דבר שהוא חייב לו נאמנות - ניתן לומר עליו שהוא בוגד.

מי שמניח כי האידיאלים של מיפלגת-העבודה קדושים לדין ואבן, וכי הם מכרו אידיאלים אלה למען בצע כסף ושררה - יכול להטיח בפניהם שבוגדים הם. אך ייתכן כי ההנחה עצמה אינה נכונה.

כי לארזים דיון ואבן אין שום זיקה לאידיאלים כלשהם. אין הם חשים חובת-נאמנות לעקרונותיה של

מיפלגה. כאשר הם בוטטים בהם, אין הם רואים את עצמם כבוגדים.

כ די דבר אינו קדוש להם, מלבד השילטון עצמו (ובדרגה שנייה - הכסף). וכל עוד הם נשארים נאמנים לשילטון, הם שלמים עם עצי מם.

כ די להזכיר את דיון, אבן ושותף, צריכים לזכור כי עד לפני חודש וחצי היו השילטון ומיפלגת העבודה נשואים זה לזה בנישואין קאתוליים. עתה התגרש הזוג לפתע, בנסיבות מעציבות. אבא-שילטון ואמא-מפא" נפרדו, אחרי 50 שנות חיים-יבשות.

על הילדים ניטל להחליט עם מי ללכת - עם אבא או עם אמא. דיון ואבן החליטו לזכות עם אבא-שילטון כבד אשר יודך. הם מוכנים לקבד את אשתו החדשה, וגם את פילגשו, כי האהבה לאבא קודמת לכד.

לא יעלה על דעתם ללכת אחרי אמא למידבר, כמו ישמעאל, במידבר אפשר למות מצמא. ואיך אפשר לס' מוך על מלאך-אלוהים שיודמן ברגע הנכון?

מ שה דיון כימעט נולד לתוך מיפלגת-השילטון. מפא"י תפסה את הגה השילטון ביישוב כאשר היה בן 16, ומאז מפא"י והשילטון חד הם. מעולם לא נאלץ דיון לבהור בין השניים.

לגבי אבא אבן בולט הובר עוד יותר. הוא הגיע לארץ במילה-מת-העולם, כאשר שילטון מפא"י ביישוב הגיע לשיאו. הוא התחיל את הקאריירה שלו כספיד של השילטון, כדיפלומט של הסוכנות היהודית. כשגריר של המדינה, רק לאחר-מכן, כאשר החליט להיבחר לכנ"ר סת. בסוף שנות ה-50, הפך איש-מיפלגה.

הקאריירה המיפלגתית שלו לא היתה אלא שדב נוסף, המשך ישיר לקאריירה הקודמת שלו.

א הד סיפורים הידועים ביותר בספר האגדות הפוליטיות נובע לשגריר אבא אבן, ראש מיפלגת ישראל בא"ם, באמצע שנות ה-50.

הרמטכ"ל, משה דיין, ביצע את אחת מפעולות ה"תגמול" שלו, שבהן נהג לחרוג מן הפקודות של דויד בן-גוריון. הערבים תבעו דיון דחוף במועצת-הביטחון חון, והשגריר אבן נזעק להגן על הפעולה. הוא לא הספיק לקבל מידע או הנחיות כלשהם מירושלים, ונאלץ לאלתר.

הוא נשא באוזני המועצה נאום נרגש ומרע, גש, שבו הוכיח כי הפעולה היתה היונית, מוצדקת, מוסרית ובלתי-נמנעת, בהתאם לאידיאלים הנעלים ביותר של הא"ם.

בתום נאומו חזר אבן למישרד המישלחת, טילפן לדויד בן-גוריון בירושלים ושאל בזעם מדוע הוחלט לבצע פעולה מזיקה ואווילית שכזאת.

"ען לפני שעה לא ידעתי" השיב בן-גוריון, "אבל בינתיים קראתי את הנאום המוזר שלך, והשתכנעתי כי הפעולה היתה הכרחית."

א יני יודע אם יש בסיס עובדתי כלשהו לסיפור זה. אך, כמו כל אגדה, הוא בוודאי מכיל שמץ של אמת. כעבור שנים רבות, אחרי שבן-גוריון סולק מן השילטון, נשאל אם יש, לדעתו, להפקיד בידי אבן את ניהול ההסברה הישראלית בעולם.

בן-גוריון השיב שאסור בשום פנים להניח לאבא אבן לקבוע מה להסביר. "אבל", הוסיף, "כאשר אומרים לו מה להסביר, הוא עושה זאת היטב."

קשה לדעת אם בן-גוריון התכוון להחמיא לאבא אבן בפסוק זה, או להיפך. אך הוא ביקש, בלי ספק, לחוות את דעתו על כישוריו. לדעת בן-גוריון, אבא אבן הוא מכוונת-הסברה מעולה, שאין לה עקרונות ודעות משלה, מכשיר טכני כמו רובה או רמקול, שינתן להשתמש בו למטרות טובות או רעות.

זוהי מחמאה לכישוריו של אבן, אך לא די אופיו. טמונה בה נימה של כוז האדם שמאחרי המלד.

נראה כי האדונים מנחם בגין ומושה דיין שותפים לדעתו של בן-גוריון. אחרת לא היה עולה על דעתם להציע לו לצאת לארצות-הברית כשליחות-הסברה לפונת מדיניות ואידיאלים שהם - לכאורה - רחוקים מאבא אבן כרחוק מיותר ממערכ.

ל מאד לגנות את אבא אבן על עצם נכונותו "לשקול בחיוב" הצעה כה משפילה. אפשר לומר, כי אבא אבן מוכן למכור את עצמו בניזיד-עדישים.

אפשר לומר כי מרחף עליו ענן כבד של חשד פלילי בעניין הולארים שלו, וכי במצב כזה הוא חשוף לכל מעשה-הסתייה של השילטון החדש, שבו תלוי עתה לא מעט אם יינקטו נגדו הליכים פליליים או לאו.

מבחינתו, ייתכן שההצעה של דיון היא "הצעה שאי-אפשר לסרב לה". אפשר גם לומר כי תגובתו של אבן היא פרי אחת התכונות הפחות-אהודות של בן-יאדם - יצירה-נקמה.

במשך ארבע שנים התעללה מיפלגת-העבודה באבן, למרות שלא היה אשם במעללי ממשלת-גולדה יותר מאשר שימעון פרס או יגאל אלון. רק באחרונה התעללה בו המיפלגה שוב, כאשר לא מסרה לשיר-החוקי-לשעבר, כדבר מובן מאליו, מקום בוועדת-החוקי-הביטחון של הכנסת. ייתכן שיש הרבה מן האמת בכל הטענות האלה. אין הן מטיחות לכבודו וליוקרתו של אבא אבן.

נראה כאילו נזר אל אבן ע אבן, כמו על משה דיין, גזירה מרה: להרוס את עצמו כמוי ידיו.

א השאלה העיקרית היא: מה קורה למיפלי השאלה העיקרית היא: מה קורה למיפלי גת-העבודה?